

Een slingerbeweging tussen denken en dansen

'De kunstenaar heeft zijn publiek maar één ding te bieden: zijn open en eerlijk gevecht met het materiaal,' zegt Andreï Tarkovsky.

Het zou een motto kunnen zijn bij het werk van de Portugese choreografe Vera Mantero. Myriam Van Imschoot zag haar aan het werk in Klapstuk 93 en had een gesprek met haar.

Sob, Vera Mantero / Robert Massenet

De Portugese choreografe Vera Mantero zou voor Klapstuk 91 een kwartet maken. Veel denkwerk gaat er aan vooraf. Ze stelt zich vragen over de betekenis van de dans, over de noodzaak van de beweging, over de relatie met het publiek. Na een periode van verwoed sleu-

telen komt ze er niet uit: ze zit vast. Ze laat haar opdrachtgever, Bruno Verbergt, weten dat het kwartet er niet komt.

Verbergt heeft een ander voorstel, er is nog voldoende tijd voor een solo, of dat kan? Mantero gaat op het aanbod in, schuift haar twijfels opzij en maakt het

warm onthaalde, op improvisatie steunende *Perhaps she could dance first and think afterwards*. Eerst dansen, het denken is voor later.

Twee jaar later is het zover. Opnieuw in opdracht van Klapstuk maakt ze uiteindelijk een kwartet. Nu wordt er wél gedacht - en is er nagenoeg geen dans. Het begin toont hoe twee danseressen het dansen onmogelijk wordt gemaakt. De ene krijgt een papieren rok omwikkeld, de ander wordt aan haar stoel vastgeniet. Mantero komt op met een microfoon, als een presentatrice verzekert ze: 'Het was allemaal zo gepland. Je zou niets winnen met bewegen, alleen verliezen.' De voorstelling had *Perhaps she could think first and dance afterwards* kunnen heten, maar het werd *Sob*, Portugees voor 'onder'.

Slinger

Denken en dansen, twee elkaar uitsluitende grootheden? 'Het is alsof het denken de dans verhindert, zelfs onmogelijk maakt. Ofwel denk ik en kom ik tot een constructie waarin er geen plaats meer is voor dans, zoals in het theaterale *Sob*. Ofwel schakel ik het denken uit, en kom ik via improvisatie tot de dans, zoals uiteindelijk het geval was in *Perhaps*,' zegt Vera Mantero in een gesprek.

Het denken als een dwangbuis? Toch niet, Mantero verwerpt het denken niet, maar plaatst het in een antagonistische relatie tot de dans: of het een of het ander. Haar werk is daarom te lezen als een slingerbeweging tussen denken en dansen, ware het niet dat er onder de zwenkingen van de pendel een constante stroom vloeit.

Intermezzo

Hoe komt het toch dat het dansen zo weerbarstig is tegenover het denken, en bij uitbreiding, dat de danswereld zo achterdochtig is jegens ideeën? Roger Copeland¹ noemt die achterdocht een heimwee naar het dionysische ritueel, dat hij - met Jane Harrison - definieert als een 'dromenon': iets waar je in de eerste plaats niét naar kijkt, maar iets wat je doet, waaraan je participeert. Het ritueel verschilt daarom met het theater² en de theorie, want die veronderstellen een afstand tegenover dat wat bekeken wordt.

Copeland vindt dat dans al te vaak mystieke en ritualistische dimensies aangemeten krijgt. In teksten van onder-